

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo S. Antonii De Padua. Celebrantur laudes lingua hujus sancti,
utpote quæ prodigiola fuit, & immortalis, & divina potius quàm humana
extitit.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

Quide, omnes isti qui congregati sunt, venerunt tibi Filii tui de longe venient, & Filia tua de late- resurgent. Unde ipsam Deo gratias agentem, audire mihi videor dicebam: Convertisti plan- ctum meum in gaudium mihi, nam si in vita mortali mundum doloris mei lachrymis iriga- vi & semioavi, nunc lachrymæ fructum mihi me- tate conceditur, nam qui seminant in lachrymis, in exultatione metent. Eja igitur ô benignis- sima Mater, gratiam nobis impetra, ut nos la-

chrymistuis, quarum adhuc in mundo bona habetur memoria, irrigati, fructus meritorios facere, illiusque beatitudinis participes esse pos- simus, qua Deus triplicatam tuam remuneravit martyrium.

*Nunc nostris melius rogans tu. consulo rebus,
Pro nostra melius funde salute precas:
Omnia te sexus omnisque te invocat anus,
Te quicumque vocant, omnibus asser opem*

*Maphe-
vegus
Laudes
apud
Ambr.
de S. Moré-
ca 140.
col. 2.*

SERMO DECIMUS QUINTUS
IN FESTO
S. ANTONII DE PADUA.

O lingua benedicta, que semper Dominum benedixisti, & cum bene- dicere fecisti.

DEus hominem formando, omnibus cum prærogativis & perfectionibus dotavit, quæ ad ejus statum requi- rebantur. Unde S. Augustinus cum homine loquens dicit: *Quidquid quæris in terra, deterius est, quam tu.* Dirigite, obsecro ô Auditores, oculos, ad elegantiam comæ, quæ est in vertice capitis humani, quæ quot pilis constat, totidem videtur opulentissimis filis aureis contexta & concionata. Dicite sodes, nun- quid vertex hominis tam eleganti coma exor- natas diademate quodam ex gemmis, & lapi- dibus pretiosis concinne fabricato redimiti me- retetur? Ad contendam pro cælorum orna- mento coronam aptiorem Dii materiam adve- nite non potuerunt, quam Berenices comam sive cincinnos. Capilli apud puellas Palæstinæ in tali erant pretio & æstimatione, ut auri va- lorem superexcederent, aded ut pro unica tan- tum Salomonis coma comparanda ducentos si- clos bene impensos esse existimarent. Mox ut in sereno cæli theatro cometa quidam appare- re, crispinatosque crines suos in auram spargere incipit; omnem stellas gloriam admittit. Inter omnes elegantias quibus Apollo ambitiosus su- perbitur cernitur, nulla est rarior, quam sint de- aurati flavæ capillaturæ suæ radii. Denique

coma complementum est majestatis illius, quæ in hominis vultu pompose residere videtur. E- enim, quod si homo, ut sanctus Bernardus scri- bit, civitas quædam est, ausim dicere fron- tem ejus plateam esse ex argenti candore pa- vimentatam & expolitam, vel etiam Capito- lium quoddam, in quo honestas triumphat. Si vultus hominis animarum quoddam cælum est, fons ejus utique via lactea, vel etiam Zodiaci Zona erit, cujus signa sunt indicia, è quibus animi inclinationes prognosticantur, & per lineas quasi per totidem vias judiciofa astrologi cogitatio fertur ad investiganda ma- xime recondita cordis secreta: *Frons imago quædam animi, mentis motum specio sua ex- primit.* Insuper conspicuum illud, quod in genarum compositura relucet, observate ar- tificium, in quo per gratiosum quoddam hy- menæum lilia & rosæ sibi mutuo desponsan- tur, in quibus quicquid anai tempora in con- trarium suadeant, uno eodemque tempo- re vigorem suum habent, autumnus in po- mis (quia genæ velut duo gratiosè colorata poma faciei inhaerent) & verum tempus in floribus, quia ob jucundè rubescentes ge- nas vultus floribus esse videtur respertus, in quibus admiratio velut argumentosa apis se- circum-

*D. Bern.
in Pf. 90.
in Cant.
serm. 4.
fol. 501.
col. 1. l.*

*D. Isid. Et
Vinc. Be-
Luc. 1. 28.
c. 86 spec.
naturalis.*

circumagens, liquores gaudii libat, ut favos stuporis efformet; in iisdem quoque gratiae velut in duobus hortis delitantes flores excolunt perfectæ pulchritudinis. Ad hæc nos portam esse dicerem Orientis, in qua velut in propriis unis nasci videtur puerafcens jubilus cum risu, nisi labia & dentes fidem mihi facerent, idem os esse velut mare quoddam, in quo nascuntur, quot dentes tot margaritæ & duo coralli in duobus rubentibus labiis. Oculi dici possunt magnetes stuporem sibi attrahentes, sine quibus tota Dei fabrica esset, quasi non esset; nisi enim essent oculi, qui eam spectarent, ipsa inter ignorantæ tenebras ignota delitesceret. Tollatis Solem, qui quidam cæli oculus est, & mundi venustatem & elegantiam mox simul è medio auferretis. Imò ipsamet cæli gloria nomen suum à potentia visiva mendicare videtur, siquidem cæli beatitudo sive celestis gloria totaliter consistit in visione beata. Auditus inter quinque sensus corporeos primum obtinet, utpote qui primo nascitur & ultimo moritur. Item qua ratione à nobis scientiæ comparati possent, nisi aures nostræ nobis mutarent auditum? Sine auditu sepultæ nedum mortuæ essent omnes virtutes. Aures nostræ portæ sunt, per quas omnia objecta sono duce ad audientiam transeunt animæ. Ad demulcendum aures Rhetorica mire laborat, ut facundiam doceat & eloquentiam. Poësis ad complacendum auribus, verbis metricos pedes præscribit, ita ut ne apex quidem per metri leges ligatus extra orbitam gradiatur, auribusque fastidium procreet. Ad subministrandam auribus recreationem, digiti in cyrmbalis & cytharis discursant, & venti intra fistulas cavasque arundines carcerati, per harmoniæ moueram, ab auditu sibi comparant libertatem. Quod si deinde de odoratu, qui suam intra nazium spheram obtinet, activitatem sermonem instituere velimus, perspicue Deum ordinasse videmus, quod ne hi suis quoque sint destituti oblectamentis, flores sua fragrantia animalia quoque musco & ziberio suo eisdem retereant, arbores quoque ad oblectationem viscerantur, ut ex florace & myrtha ex eisdem emanante, ad arcendos fastidiosos odores incensorum præservativa consistant. Imò hæc potentia veluti Dea quædam honorari videtur, siquidem eandem observatur ex aromatis myrthæ & thoris & universis pulveris pigmentariis excitari suspiria & odores, qui

aliis soli debentur Dei supremæ Majestati. Gustus quoque non minus quam alii sensus patens conspicuus esse videtur. Ut enim ejus genus per omnia fatisciat, mare se illius debitor esse recognoscit per oblatos pisces, aera per ministrata volatilia, terra per illata quadrupedia, arbore per enatos ab illis fructus maturos. Nulla est in terris provincia, quæ pro gustus oblatione sua non expediat acceptissima munera. Vitellius ex eo, quod in unum ferculum non expenderat plus quam viginti quinque ferculorum milia, visus sibi est fuisse nimis pauperiæ observantissimus. Cleopatra in unum acetari condimentum valorem adhibuit centum sestertiorum. Paulus Æmilius Archimachum aliquem, qui splendide mensæ fercula in bonum & concinnum redigere ordinem non verat, non minoris æstimabat, quam aliquem belli ducem, qui integrum exercitum in campis redigere novit in optime ordinatam & disciplinam aciem. Veram enim verò in sancto Antonio Paduano, qui à toto mundo sanctus per theonomiam honorificè appellatur, cunctas perfectiones & prærogativas morales hæc spectabilis collocavit incredibilis ejus sanctitas, quam natura in aliis hominibus perfectiones adaptaverit Physicas. Ipse namque omniam habuit autem sanctarum cogitationum, Frontem honestatis decore aptè proportionatam: Genas gratiosè coloratas rubore modestiæ. Os ejus & labia nunquam aperta sunt, præterquam ad benedicendum & glorificandum iuum Creatorem. Odoratus ejus nulli fuit alteri suffusus sive odoribus intentus, quam orationum incensis. Oculi ad solum Dei honorem, & proximi utilitatem dirigebantur. Gustus ejus alia non desiderabat fercula, quam quæ jejuniis & abstinentiis sunt destituta. Potentia auditus aliud suavquam recognovit objectum, quæ in sacras resonaret laudes, & divinas benedictiones. Quæ cum ita se habeat, at tamen lingua Sancti hujus inter omnia alia corporis sui membra perfectissima & singulissima esse videtur. *O lingua benedicta, quæ semper Dominum benedixisti. O lingua prodigiosa & immortalis. O lingua quæ potius divinum quam humanum, quid sapit. De hac igitur Sancti Antonii Paduani lingua dicturus, cum inefficentiam meam satis mihi perspectam habeam, vos rogo, curate ut lingua vestra ejus delectatione attentiori copincto suppleatur.*

veniri se permisit, sed sicut quondam ille se à ferro Marii & Cinnæ lingua se defendit: & sicut puer ille muræ linguæ solvens impedimenta vitam tutatus est Cræsi: Ita Antonius pro sua tutela alium enssem non adhibuit, quam factæ linguæ suæ, à qua se mox ad eum pungi & compungi fecerunt, ut ab huius sancti lingua uno eodemque tempore vitam experti sint & mortem, vitam quidem animæ, sceleribus suis autem mortem, utpote qui mox vitæ superioris pertæsi ac pœnitentes impiam vivendi normam convertere, Deoque se reconciliare deceverunt, *Mors & vita in manu linguæ.*

Ps. 44.

4. Propheta Regius linguæ suæ proprietates explicare volens illam scribentis calamo similem esse dixit: *Lingua mea calamus scribe velociter scribentis.* Quæ quidem analogia valde mihi peregrina esse videtur, lingua enim loquens, à calamo qui non loquitur, sed scribit, valde est diversa. Lingua velociter currit, penna autem ad eum lentè procedit, ut vix progredi videatur. Partes linguæ ad aures pertinent, pennæ autem opera objecta sunt oculorum. Nisi fortè dicatur, quod non est improbable, Davidem propheticè fuisse de Antonii lingua locutum, quæ verè penna fuit, quia ut verbum Dei, Evangelium, & fidem Catholicam in famosiores Eutopæ Provincias deportaret, velociter volavit. Lingua Antonii penna fuit, quia sicut penna sine manu non scribit, ita Antonius non fuit locutus ore soium sed & operibus. Penna fuit Antonii lingua, quia sicut Jupiter ad rigandam incaulto chartam pennæ aquilæ cuiusdam utebatur: ita Deus ad registranda in mentibus hominum Legis Evangelicæ præcepta, usus est facta Antonii lingua: *Calamus scriba,*

Hugo.
Card. in
Ps. 44. fol.
115. col. 4.

id est, Spiritus Sancti, quasi dicat, non loquor à me ipso, sed à Spiritu sancto, Inquit Hugo. Penna fuit, qui sicut Cytharædi pennam adhibent ad hoc, ut Musica resonent instrumenta, ita lingua Antonii in pulpitis hæmōnicum reddidit Davidis Psalterium, in Cathedris verò ex doctrinis Theologicis sonorum edidit concentum. Fuit penna, quia in voluminibus quæ composuit, sensatè locutus fuit. Penna quæ pavoni Junonis excidit, cæli lingua æstimata fuit, quæ Jovis minabatur supplicia: Lingua Antonii tanquam penna cælestis pœnas obtinatis describebat & supplicia. O quam pulchra invenitur inter hæc duo objecta proportio: Procul dubio penna fuit, siquidem dicere ipsius nihil erat aliud quam scribere: quia sicut penna quequid scribit in foliis depictum post

se relinquit, ita quidquid lingua Antonii in medium proferebat, characteribus indelēbiliter imprimebat in charta cordium. Id quod Sanctus Basilii optimè notavit, sumis effectus iustis proprios esse affirmans: *Lingua iusti credentibus credentium verba inscribit vultu aterni, tincta quidem non attrimento sed Spiritu Divino.* Penna fuit, quæ Divini Verbi characteribus animos auditorum rigabat, nunc rectoris materiam exprimens, mox benevolentia, denique timoris & amoris hæres egregè deducens, siquidem in potestate linguæ stare videbatur vel minus tettere, vel per seipsum & firmam fiduciam erigere: *Placidum & serenum se exhibebat, quare fiebat, ut sermo eius in amore & timore afficeret Auditores.* O penna! O lingua! O lingua scribens! O penna loquens! *Lingua eius calamus scriba.*

5. Porro linguam sancti nostri hæc Catholicorum aliorumque Dei timore imbutorum hominum pectoribus peperisse effectus, nihil mirum est: At verò quod omnem admirationem longè superat est, quod ubicunque sacrata hæc lingua maiorem inveniebat infestitiam, prout in Hæreticorum perfida peccatorum obstinatione fiebat, ibi se magis operativam esse probabat. Notum est ex libro Numerorum, quod numerosus Israelis exercitus, qui sub Moysè & Aaron Rectonibus militabat in planitie Moab, laud procul Jericho castra metatus fuerit. Unde Propheta Balaam magnanimitatem Moysis militumque suorum generositatem sibi satis perspectam habens, congregari fecit primates & seniores Madian, eosdemque hunc in modum est allocutus: Hic cervicibus vestris imminens Israel exercitus in sinistras valde suspiciones me adducit, vehementer enim metuo, ne vos ex improbo aggrediens, omnes interficiat in ore gladii, ad eum nullus gentis vestræ superstes remaneat, quare solliciti estote pro vobis: *Ita delicta huius populi omnes, qui in nostris finibus commorantur.* Si modum scire vultis, quo id illos facturos esse suspicor, audite: *Quomodo solet bos herbas in sua ad radices carpere.* Quasi dicat: vestris persequitur prævideo futuras milicias; nam Israel exercitus vobiscum ager sicut bos, qui terit herbas lingua sua carpit & dimittit. Quænam est hæc à lingua bovis desumpta metaphora? Cur non utitur potius similitudine venti, ramos arborum alicujus decutientis, ejuſdemque scopos per aera dissipantis? vel fluminis alicujus, quod impido ac præcipiti cursu suo aggeres vel flumina

infestans ac devorans, omnem a se retum, quæ ad impediendum illius transitum ei se opponit, procul dissipat & abiecit: vel eum non utitur similitudine lupi, qui præ nimia fame in tabe actus agnellum dilacerat? Responderet Origenes: *Vitulus ore abruptit herbam de campo, & lingua tanquam falce, quæcumque invenit secat.* Balaam igitur Moabitas herbas similes futuros esse dicit, quos proinde Israelitici enfes, velut linguæ bovinæ depascunt & demerent. Unde & Origen. profequitur: *Ita & populus hic quasi vitulus ore & labiis pugnat, & arma habet in verbis.* Sed dices: Ergone exercitus Moysis Moabitas cum aliis armis non occidet, quam verbis & linguis? Sic est inquit S. P. Augustinus: *Per quod indicari videtur, quia populus Dei non tam manu & armis, quam voce pugnat & lingua.* Simili igitur ratione, Antonius prædicando adversus Moabitas hæreses foventes, & adversus peccatores nutrites culpas & scelera pugnat, præter linguam & verba nulla alia unquam arma adhibebat: *Ore & labiis pugnat, & arma habebat in verbis. Non tam manu & armis, quam voce pugnat & lingua.* Præcipue verò id in urbe Ariminoenti præstitit, ubi aconitum aliaque herbas maxime noxias & venenosas profus extirpavit, quando Bonivillum hæresiarcham cum universis sibi adhaerentibus, qui velut noxiæ herbae illo tempore progeminare & propagari cœperant, in ipsa, ut ajunt, viridi herba extinxit: *Verjura hæreticorum dogmata luculenter confutavit.* Quis in super omnia alia loca & provincias recensere unquam poterit, in quibus lingua sua velut ense noxium hæreses semen & perniciosum odiorum zizania radicitus extirpavit? *Profigatis terris erroribus, non pauci ad fidei integritatem sunt rediit.* Odiâ inexplicabilia, & implacabiles inimicitias ad pacem & concordiam revocavit. Quis unquam vidit, ô Auditores, quis unquam audivit magis peregrinas alibi factas metamorphoses? lingua vertitur in pennam vel calamum, & penna in ferrum & enses seu falces ad demerendas & evellendas discordias, & hæreses extirpandas?

6. Verum enim verò quisnam est ille qui in benedicta gloriosi Paduani lingua hæc fuit prodigia operatus? Audite prodigiorum istorum auctoritatem ex sequenti Scripturæ loco. Staturat. Deus olim Moysen & Aaronem ad Pharaonem ablegare, ut ab eo sollicitarent populi Israelitici liberationem, ne illos deinceps sub servitute jugo & crudelitè tyrannide expressos & angariatos

teneret. At verò observetis velim verba quibus eos alloquitur: *E, o ero in ore tuo, & in ore illius* Exod. 4. 15 q. d. Non est quod sinitum hujus re exitum formidetis. Ego ero in ore vestro, ego ipsemet linguæ vestrae insidebo. Cur non potius eis Angelum quendam assignat, qui eos instruat, atq; ad Regem illum ad hoc, ut divino præcepto non contradicat, disponendum, terminos illos plusquam Rhetoricos suggerat & submittat? Num forte is ad hoc munus instructoris obeundum non sufficeret? Scio equidem, quod in tot aliis obviis casibus longè majoris momenti & ponderis, Angelorum operæ usus fuerit, cur nunc quoque non eorum obsequio & ministerio utitur, sed potius ipsemet utriusque linguæ dirigendæ assistere decevit? Fortè ided, quia ut dicit Salomon: *Hominis est animam præparare, & Domini gubernare linguam.* Procopius opinatur, quod cum lingua Moysis balbutiens in eloquentem & sacundam linguam transmutari debuisset, Deus expressè demonstrare voluerit, id ipsum particulare Dei opus esse, ideoq; Angelus se huic rei ingerere noluerit: *Non Angeli, non creaturae, Creatoris est novus formare linguas.* Porro linguam Antonii in pennam & enses transmutatam fuisse clarè ex affectibus videre licet, siquidem lingua ejus nunc loquitur, nunc scribit, nunc dimittit: Modò enim Fidem prædicat, mox Christi Evangelium auditorum suorum cordibus inscribit, demùm verò ex jam sopitis & superatis discordiis palmas reportat, atque de hæresibus dissipatis gloriosè triumphat: Et quid inde aliud arguere possumus, nisi quòd Deus ipse non verò Angelus linguam ejus direxit & gubernavit? *Non Angelus, sed ego ero in ore tuo.* O lingua benedicta quæ sedes & residentia fuit Dei illius, quem cælorum vastitas capere non potuit: Quid mirum; Auditores, si funesta mors pedem suum linguæ huic immittere non potuit, si illam is qui vitæ auctor est, inhabitavit?

7. Etenim ab illa exclamatione quam S. Bonaventura circa hanc linguam fecit, satis perspicue consequitur, illam plus divini in se habuisse, quam humani. Dicit enim: O lingua benedicta quæ semper Dominum benedixisti, & eum benedicere fecisti. Porro mox ut natus est S. Joannes Baptista, decrepitis ejus Patris & Sacerdos Zacharias suppellectilem scripturiam sibi adferri jussit, & arreptâ pennam nomen quod infantulo sibi nato imponi decreverat, in chartam exaravit: *Et postulaus pugillarem scripsit dicens: Joannes est nomen ejus.* Pal-

Thom. de Truf. in vita S. Anton.

Pal-

chra admodum & ingeniosa est observatio, quam super hoc factum sibi format Origenes. Dicit enim linguam hujus Sacerdotis antea mutam fuisse: *Eris tacens & non poteris loqui.*

Ibid. n. 20. Mox verò ut loquelam recuperavit, lingua ejus ex humana in divinam est transmutata. *Humana esse desinit, & transit in sortem Divinam.* Ergone sermo linguæ conditione manifestat? (Certum id est, nam qui de celo loquitur, & qui de terra est, de terra loquitur. Qualis igitur sermo Zachariæ fuit? Prima verba quæ post recuperatam fandi facultatem formavit & expressit, benedictiones fuerunt, & laudes quas Deo pronuntiavit: *Aperum est autem illud os ejus, & lingua ejus & loquebatur benedicens Deum.* Lingua ejus Deum benedicit, igitur divina est, ut argu-

Origines
hom. 9. in
Mat. 3.

mentatur Origenes: *Humana esse desinit & transit in sortem divinam, nimirum quando loquebatur benedicens Deum.* Cum igitur Seraphicus Bonaventura exclamet: *O lingua benedicta quæ semper Deum benedixisti, quis negare audebit Antonii linguam Divinitatis titulum majori sibi jure vindicare, quam linguam Zachariæ?* Hæc enim semel vel bis Deum benedixisse reperitur, sacra autem Antonii lingua eum quovis tempore, omni hora & momento sine intermissione benedixit & deprecavit: *semper Deum benedixit.* Lingua non humana sed divina, ideoque cum S. Petro dicere possumus quod sit effecta divina conjors natura.

2. Petr.
cap. 1.

8. Vocavit Deus quondam Jeremiam magnum illum Prophetam eique promisit, quod si conaretur separare pretiosum à vili, os futurus sit Dei: *Si separaveritis pretiosum à vili, quasi os meum eris.* Quidnam per hanc Prophetæ factam promissionem intelligit, quando dixit: *Quasi os meum eris.* Non videntur Expositores quoad hoc satis bene convenire. Hugo Cardinalis putat idem esse quod *Mihi familiariter & inseparabiliter adhaerebis.* S. Hieronymus, S. Theodoretus, S. Thomas & Lytanus: *Eris mihi familiarissimus.* Alii exponunt: *Quasi os meum eris, id est, dabo tibi inter Prophetas aliquid eximium, nempe ut assidue stes ante faciem meam eoque te libenter aspiciam, ut quotidie donis singularibus ornem.* At vero S. Joannes Chryostomus dicit per os Dei proprie intelligendum esse Verbum incarnatum: *Quasi os meum eris, id est, os Dei, quasi Christus & similis Christo, qui est os Patris & verbum Patris.* Omnia igitur hæc præmia Deus Jeremiæ concederit, si superius memorata probe executus fuerit, & quibus præ-

Ier. 15. 19.

Hugo
Card. ibid.
fol. 210.
col. 4.

mium est, quod os & lingua ejus in os & linguam Divinam commutabuntur. Os Dei, hæc usque igitur vidimus indicium qualitatis Domini: Videamus nunc quamnam Prophetæ ad præmium illud comparandum facere debet indultriam, cuius præcipue operi hoc sine præcipue debeat incumbere: *Si separaveris pretiosum à vili.* Fortè vult Deus ut Prophetæ hoc separaret ab utricus? Rosas à spinis? a fructibus vinum? Triticum à palea? autum à luto? gemmas à saxis? Rupertus Abbas Turicensis: *Pretiosum à vili, id est verum à falso.* Quidnam, obsecro, Catholica Fide pretiosum esse potest aut veniat? Lingua autem Antonii prædicationibus suis hanc separationem fecit? Igitur debebat illi promissum Divinitatis præmium. *Quasi os meum, id est lingua Dei eris.* Lingua quæ animam in Dei estimatione adeo pretiosam, ab hoc mundo adeo vili & abjecto separat, dicendo m eritò est lingua Divina. Dicite sodes, quod fuerint inventæ animæ, quæ hac linguâ prædicante relicto mundo religioso statos, & Dei obsequio se dedicarunt? Ecce igitur illum in Dei linguam transmutatam *Quasi os meum eris.* Tunc certe sunt animæ, quæ mediante sacri Antonii linguâ à vili statu peccati, sensualitatis, avaritiæ, superbiæ, odii, aliorumque similium malorum separatæ fuerunt, ut earum numerus penitus applicari nequeat. Sufficiat obiter insinuasse Scavianum quendam pessimæ vitæ, corruptissimorumque morum hominem, quem pro Christi fide Martyrem effecit. Taceo pessimos illos scarios, quos licet non minus iniquitate quam ferro armati essent, ad poenitentiam rediit. Petras eo viginti duos latrones, quos in unico duntaxat cum illis habito colloquio a latrocinio suis contraxit & convertit. Sed dicite, nunquid vultis Benevillus hæretarcha mille alius sceleratis æquivalere? Et tamen hic per linguam Sancti nostri ad hæresin detestandam & amplectendum Evangelium permotus fuit. Unicus Excehlius Tyrannus Paduanus, nunquid quoad militiam, cujus author erat, decem millibus æquilandus erat? Et tamen hic per Antonii confectiones compunctus visus est, suspensus ad cololum fuit lachrymabundus & coortus ad pedes Sancti jacere prostratus. Quid igitur prohibet, quod minus hoc Enthymana formemus *Lingua Antonii separavit pretiosum à vili.* Ergo lingua Dei est.

S. Inchez
apud Cor-
nel. à Lapi-
de ibid.
D. Chryf.
or. 11. 5.
contra
Iudaos.

9. Et quidem si consequentiam hanc nondum satis præobratam esse existimetis, non ingratum vobis futurum spero, si illam alio quodam

Scripturæ loco corroboraverò. Nostis igitur Christum in Evangelio suos interrogasse Apostolos, quidam homines de sua persona arbitrentur aut sentiant: *Quem dicunt homines esse filium hominis?* Hic respondit: *Alii Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii verò Ieremiam, aut unum ex Prophetis.* Et postea subiungit: Vos autem qualem de me conceptum efformastis? Quid dicitis? quem me esse arbitramini. Placuit mihi à vobis explorare aliorum iudicium hominum, nunc quoque curiosus & cupidus sum investigandi arbitrium vestrum. Respondete: Vos autem quem me esse existimatis? Verum, obsecro te, ò Domine, condona inurbanitatem meam, nam desiderium sciendi ad interrumpendum sermonem tuum me urget. Peto igitur à te ò Domine, nunquid discipuli tui veri homines sunt? Quis dubitat? Jam jam interrogasti: *Quem dicunt homines?* quòd si illi quoque sub numero hominum continentur, cur postea subdis: vos autem *Ecce* quasi ipsi inter homines censendi non essent? *An discipuli non erant homines?* Abulensis punctum difficultatis hujus tangit, & respondet: *Ad ostendendam dignitatem Apostolorum, quia illi non erant ut homines, sed ut Dei.* Homines quidem erant, sed Deificati. At vero in quonam Divinitas hæc suam habet originem? Fortè ex familiari conversatione cum Christo qui verus Deus erat? Nequaquam; sed ex sermone quem protulerunt prædicando non tantum humanitatem, sed etiam Divinitatem Verbi incarnati, prævidebat enim quòd dicturi essent: *Tu es Christus filius Dei vivi*, unde sibi divinitatem compararunt: *Quia aliquid de Christi Divinitate sentiebant.* Alias autem turbas ideo turbas vocavit homines, quia de Christo solum sentiebant esse hominem. O igitur lingua Antonii sacratissima quæ Deum toties ac tam frequenter in plateis & compitis, in Cathedris, in oppidis, in Ecclesiis, in choro ac pulpitis publice prædicasti, laudasti, glorificasti, quid non humanitatis sed Divinitatis titulum justè promeruisse censeberis? valeat ergo consequentia hæc. *Ergo lingua Antonii lingua Dei est.*

10. Accidit quòd Sanctus per urbem Podiensis transiens obvium habuerit certum quendam Notarium, virum tum ob licentiosam vitam, tum ob inordinatam conscientiam valde famosum, coram quo servus Dei humiliatus profundam ei fecit reverentiam: Cum autem peccator ille ab eo per contemptum se derideri exultaret, iratus dixit ad Sanctum: *Nisi time-*

rem iram Dei, gladio te percuterem, quòd ita me ridiculum facis. Noli quæso irasci, respondit Antonius, nam ego te ideo veneror, quia prævideo *Præclarum te Martyrem fore*, prout te ipsa postea factum est; Nam idem abiens ad prædicandum Sataenis, *Christum esse verum Deum & Dei filium: Mahometem autem esse filium Sathana & perditionis*, Martyrium intrepidè sustinuit. Lingua Antonii futura prædicit, facta Prophetissa. Id quod scribente Isaià Divinitati proprium est: *Annuntiare quæ ventura sunt in futurum*, & sciens quia *Du esis vos*: Manifestum igitur est linguam S. Antonii quiddam Divinitatis participasse, ex hoc Enthymemate: *Lingua Antonii annuntiabat quæ ventura erant.* Ergo lingua Dei est.

11. Nulla inventi potest creatura præteritam corporea, quæ in uno eodemque instanti in pluribus locis esse possit: Soli enim Deo facultas hæc reservatur, cum enim sit infinitus, nec tempori commensuratus, nec loco circumscriptus, non solum simul & semel pluribus locis & ubique operationum suarum efficaciam adest: verum etiam nullus est locus vel spatium, quod esse suo non adimpleat. Optime idiplum Propheta cognovit, dum ait: *Si ascendero in caelum, tu illic es, si descendero in infernum, ades.* Verum enimvero lingua Antonii in hac particulari conditione quiddam Divinitatis suo modo participare videtur, nam sæpius in uno eodemque temporis puncto in pluribus distinctis, & procul distantibus locis deprehensus est fuisse operatus, sic namque in monte Pellulano simul & semel uno eodemque tempore, auditus est in pulpito prædicans, & in choro Conventus sui cum fratribus Psalmos decantans: *Eodem tempore & le-*

tionem in choro fratrum visus est legere, & in primario tempore Concionem habere. Ergo lingua Antonii lingua Dei est.

12. Gregorius IX. Summus Pontifex Concionem Sancti nostri auscultans, tum ob dicendi facundiam, tum ob doctrinarum suarum dispositionem, tum denique propter exactissimam scripturarum notitiam adeò vehementi admiratione affectus fuit, ut eum Arcam appellavit Testamenti. At meritò quidem: *Quia quemadmodum ex arca caelestia dabantur oracula, ita Antonii lingua Divina mentis aperiebat arcana.* In arca lex recondita erat: Lex quæ erat sacrata Antonii lingua. Nam si, *Lex jubet ea quæ faciendæ sunt, prohibetque contraria.* Cic. lib. 1.

Io. de la. Haye in vita S. Ant. c. 9.

Isai. c. 4.

Ps. c. 132.

Io. de la. Haye in vita ejus c. 16. &

Laur.

Sur ibid.

Thom. de

Trus. in

vita ejus.

Franc.

Mendon.

n. 148.

Cic. lib. 1.

Hæc de legib.

Hæc quoque commendat bona, mala vero detestatur: exhortatur ad virtutes, & vitia prohibet. Lex Dei divina imponebat præcepta: Antonii lingua superna publicabat mandata. De lege Demosthenes scribit: *Ut corpus animâ carens cadit, sic civitas nullis administrata legibus evanescit.* Quot enim animæ in æternam fuissent perniciem præcipitatae, nisi ab hac lingua regulata fuissent? In arca virga collocata erat: Virga quoque Antonii lingua fuit; sicut enim virga Moysis petram percutiens aquas desideratas extraxit; ita quoque lingua Antonii ex lapideis peccatorum cordibus abundantiam elicit lachrymarum. Sicut virga uti Ephrem Syrus scribit: *Confudit omnes incantatores, & reliquos maleficos Aegypti;* ita lingua Antonii peccatores confudit & convertit hæreticos. In Arca Manna conservabatur: Manna quoque erat lingua Antonii; Nam sicut Manna omnium gustui conformabatur, ita hujus linguæ sermones, & exhortationes, uniuersusque Provinciæ accommodabatur auditui, quando nimirum Summi Pontificis iussu Romæ variarum nationum peregrinis prædicans, singulis planè intelligebant idioma nationis suæ in quo & nati & educati fuerant. Unum Manna omnes edebat sapores, una lingua omnia mundi idiomata pronuntiabat. Quod si igitur S. Antonius per Diploma Gregorianum declaratus est esse Arca Testamenti, pariter linguam suam legem, virgam, Manna. Denique linguæ filii Dei legem Evangelicam instituentis & promulgantis similem fuisse concludere oportebit; quasi virga lingua eadem operata est prodigia revocando defunctos de morte ad vitam, & quasi manna cœlesti satiendo mentes, ansculantiumque famem verbi cœlestis & Divini pane pascendo. Ergo lingua Antonii lingua Dei est.

Demost. apud Max. ser. 58.

D. Ephr.

Io. de la Haye in vita ejus c. 15. Thom. de Trus in vita ejus.

Matth. 8. 27. Luc. 8. 25. Marc. 6. 49.

13. Etenim lingua Sancti nostri in hoc solum Christi linguæ dissimilis nonnullis videri posset, scilicet quod in maris vasto theatro nulla operatus fuerit miracula, sicut Christus quando tempestates sedavit: *Facta est tranquillitas magna in mari;* aut quando undarum instabilitatem per plantas Petri & proprias stabilem reddidit: *venit ad eos ambulans super mare;* quæ omnia dignoscuntur fuisse effectus à Redemptoris nostri lingua producti. Verum decipiuntur quorum hæc opinionem imbibent. Audire igitur Antonius summo pede in maris Adriatici littore cunctos ad se pisces advocat, etiam illos qui Adriatici maris littora legere non solebant,

peregrinos pisces; qui omnes ad eum ascultandum eique obediendum promptissimi accurrerunt. Quibus omnibus Antonius velut rationis compotes fuissent, concionari cepit, & dicere. Accedite ò creaturæ Dei, & nolite quicquam timere nec escarum fraudes, nec rerum insidias, nam Verbum Dei, quale est quod ego vobis sum prædicaturus, non auferet acceptam vitam, sed eandem potius dat & prolongat. Præterquam Deus vobis donaverit hoc, quod est. Esse vivens, insuper nobilis hujus elementum habitationem pro vestra securitate vobis assignavit, in quo secui profus degitis à terra tutissimi, à turbulentis aëris, nec non à cæli luminibus. Pascuorum vobis abundantia non deest, & omnimoda fruiiini libertate. Vultum quoque est quod in alto mari obtinetis dominium; quod si vos alii offendere quarant, alii præditi estis ad fugiendum, atque ad abscondendum vos loca refugii. Quapropter *Laudate Deum, & benedicite eum in æternum.* Memorate quod tempore vindictæ Divinæ a cæli supplicii exempti fueritis, & veluti salvam quondam conductum in diluvio universali habueritis, autem sic Creaturæ aliæ, quæ velut a calurniarum exercitibus obsessæ inter medias tempestates miserabiliter & infelicititer naufragantes, inter mortis horrores vitam suam perdidissent. De proinde vos qui permansistis illi *Laudate Deum, & benedicite eum in æternum.* Vobiscum ò Balenæ & Cete grandia loquor, qui montes in mari formatis, & in squamosa gente Gyantes estis; nulla ad vos capiendos inveniunt retia pulsant, ac proinde eo modo in mari degitis, sicut magones in terra; Nullus est qui vobis legem præscribat, aut vos non formidet; Nullus Dominium quod in mari obtinetis impugnat, nec est qui vestra in mari itinera interceptat, aut impediatur, ipsumque mare gratulati sibi videntur, quod immensam molem vestram in suam sui amplitudine hospicio excipiat. *Laudate Deum, & benedicite eum in æternum.* Vos ò Delphinus, qui ex instinctu naturali humanum idioma intelligitis, inter alios Oceani habitatores adeo veloces estis, ut nullus qui vos in motu æstuetur inveniri possit. Vos Astrologi cæcis, qui impetuofas, aquilonarium ventorum violentias prævidetis, vestra tripudia tempestatum maritimarum certissima sent prognostica: cæretis omni felle, quod choleram in vobis accendat, ideoque naturaliter placidi estis acque mansueti, nec anni vitæ vestra brevitate aliquam

quam recognoscunt; atque ideo *Laudate Deum, & benedicite eum in aeternum*. Magnum quoque est quod vos ô Morenae possidetis privilegium, qui cum venenosissimis serpentibus amicitiam iniistis, ideoque ab illo nequaquam contaminamini; vestra in pariendo quovis mense fecunditas, à quovis alio piscium genere magnam pateretur invidiam, si ad illam cognoscendam capacia essent. Non habetis in specie vestra mactulos, qui vobis praedominentur, Domini estis & vestri ipsiusmet gubernatores. Una spina dorsi, cultri loco vobis servit, quo filum insidiosam escam portans à vobis praescinditur. *Laudate igitur Deum, & benedicite eum in aeternum*. Vos quoque Polypi, sive Polypedes, ad pedum vestrarum multitudinem reflectionem facite, quos natura vobis addidit; ut per molles & liquidos Oceani campos libere oberrare possitis; hanc vobis Deus donavit praerogativam, ut si escam hami praedati hamo vicissim cedatis in praedam, facile vos ab ejus aculeo liberare valeatis. Adhuc ut securi esse possitis, ne undatum procella in arenam vos projicientes, in arida piscatoribus in praedam relinquant; natura provida mater vos scopulis occurrentibus ut affigatis sollicitè vos edocuit, donec tempestas in tranquillitatem commutetur; & tamen vobis Carabi insidiantur, nunquam tamen inter vos praelium committitur, in quo victores non evadatis. Atque ideo *Laudate Deum, & benedicite eum in aeternum*. Hic quoque adeste Barbatuli Mollusci, qui gustum delicatissimum subministratis hominibus, neque vescimini cibis vulgaribus & grossis, sed perfectissimis corallis in profundiori maris sinu enascentibus. *Laudate Deum, & benedicite eum in aeternum*. Carpiones item quibus terra & aqua mensas praeparant. *Laudate Deum, & benedicite eum in aeternum*. Sepiae quae aquas sanguinis vestri atramento turbatis, ne à piscatoribus investigari aut inveniri valeatis. *Laudate Deum, & benedicite eum in aeternum*. Ostrea denique rudi & scabra cortice armata, locusta impenetrabili amictu vestita; Testudines quoque quae amplam habetis domum vestram in dorsi vestris circumferendi facultatem, *Laudate Deum, & benedicite eum in aeternum*. Tandem verò discursu suo, quem ad congregatos pisces habuerat, hunc in modum terminato, pisces qui muti sunt, caput suum inclinantes affirmativum dedere signum, quo se divinae huic linguae promptè pariteros esse contestabantur, ac tandem undis sese de-

nuo immergentes eum gaudio & letitia disperuerunt. Adhuc sicut mare praecipitis à lingua Christi enunciatis contradicere non potuit, ita quoque ipsummet mare, linguae D. Antonii, haud secus ac si divina fuisset, sese obsequiosum exhibuit, efficiendo ut numerosa piscium familia, ad Sanctum in litore stantem accurrat, eundemque attenta aure auscultet.

14. O quot sunt hujus linguae prodigia, quae divinarum benedictionum egregium fuit instrumentum! O lingua benedicta (exclamavit olim Seraphicus Bonaventura) quae semper Dominum benedixisti, & alios benedicere fecisti, nunc apparet quanti meriti fueris. Quod si sancto hoc viro appetitis campis praedicante Dæmon per excitatam horrendam ventorum, aquarum, grandinum, tonitruorum & fulminum tempestatem efficere nequit, ut vel una pluviae Thom. de imbricosa aut grandinis stilla super auditores Trus. in magno numero circumstantes decidat, id ipsum vita ejus. linguae adscribitur Antonii, Quae semper Dominum benedixit. Quod si ad instar linguae magni Eliae (de qua Chrysostomus scrm. 2. de Helia dicit: *Clavis cali fuit lingua Eliae, jubet enim & clauditur calum; orat postmodum & aperitur*) in territotio Paduaso Caeli prout protulaverit necessitas clausi, pluvias prohibere videantur; mox vero aperti in commodum agrorum salubres aquas videantur diffundere. Id totum adscribitur linguae Antonii: Quae semper Dominum benedixit. Quod si à Canonicis Lateranensibus ad gloriosa Francisci vexilla transiens à quodam hilce verbis illusus: Abi, abi quia sanctus eris: ipse modeste respondit; Quod si hoc unquam audieris, Dabis gloriam Deo, prout tempus & experientia deinceps monstravit; adscribendum hoc est linguae Antonii: Quae semper Dominum benedixit. Quod si Antonius gloriosum Doctorem S. Thomam de Aquino, qui per longam stellarum observationem enssem fabricavit Philosophicum talis temperatae, ut incudem quandam in duas potuerit diffundere; si inquam hunc Doctorem Angelum secutus ferrea perulantium & facinorosorum peccatorum corda emollivit, eadem ad veram perfectaque contritionis actus reducendo; tribuatur id totum linguae Antonii, Quae semper Dominum benedixit. Quod si mulier quaedam in Franciae regno Verbum Dei à S. Antonio praedicatum audiendo percipida & ab hoc pio opere repugnante marito impedita, in sublimiorem domus suae locum ascendens, de

de symb.
Heroicis
f. 62. apud
Ant. Ric-
ciar. in
Com.
symbol.

Concionem Sancti distincte audivit, & perfe-
cte intellexit, licet à Sancto esset duorum mil-
liarium spatio remota: Cum ad duo millaria ab-
esset locus ille, vocem viri Dei predicantis audivit.
Id lingua Antonii tribuatur, Quae semper Domi-
num benedixit. Denique tot ab hac lingua pa-
trata fuere divina prodigia, ut merito dici hæc
lingua possit confors facta omnipotentiae di-
vinae.

Lib. 9. de
Civitat. c.
15. s. 5.

15. Sanctus Pater Augustinus de Benignita-
te Dei nostri loquens, Deum breve aliquod
medium viamque compendiosam adinvenisse
dicit, quae nobis suam participare Divinitatem
possit: *Beatus & beatificatus Deus prae-
buit compendium participanda Divinitatis suae.* O felices
nos, si viam hanc ad finem adeo gloriosum &
dignum consequendum valde oportunam as-
sequi possemus. Videmus igitur, num fortasse
in Scriptura facta aliquod invenire possimus
ejus indicium. Et quidem ni fallor tale quid
in exodo nobis occurrit; Ibi namque legitur,
quod cum Deus firmiter statuisset, ut Moyses
cum Pharaone locuturus eundem conveniret:

Exod. 6.
30.

*Loquere ad Pharaonem Regem Aegypti omnia
quae loquor tibi, is se excusaverit dicendo, se ad
id muneri inaptum esse, siquidem ad hoc ut
quis adeo magno & praepotenti Monarchae lo-
qui ausit, requiratur, ut sit orator aliquis magnae
qualitatis & experientiae, ejusmodi autem con-
ditiones in se minime se recognoscere, cum sit
lingua balbus & blæsus: *En incircumcisus labiis
ego sum, quomodo audiet me Pharaos? Itane?* in-
quit Deus, adeone humiliter de persona tua
sentis? Ita vilem te aestimas? Ex nunc Divi-
nitatis meae nomen mereris: *Ecce constitui te
Deum Pharaonis.* Estne possibile quod per tu-
nam humilitatis tanta obtineatur excellentia?
seu quod viro adeo humili Divinitas attribua-
tur? Imo vero, hic est stylus Dei ordinarius;
neque enim est oportunius & efficacius me-
dium, nec via securior aut compendiosior ad
impetrandum à Deo nescio quam Divinitatis
participationem, quam humilitatis actus ex-
ercere. Id ipsum S. P. Augustinus inferre vole-
bat, quando ait: *Deus prae-
buit compendium par-
ticipanda Divinitatis suae.* Ita Rupertus Abbas
Tuitensis hanc Scripturae locam exponit:
*Quoniam cum Pharaone dimicare & cum Regi-
bus configere te indignum dicit, atque hoc modo
usque ad novissima terra te deprimis: Ecce ego
sustollam te super altitudinem nubium, faciam-
que te Deum.* Porro gloriosus Sanctus noster*

Lib. 7.
Cod. 26.

iter aliquando faciens vespeti in monasterium
quoddam alienae Religionis devenit, ejusdem-
que Patres pro exhibendo sibi hospitalitate &
charitatis obsequio imploravit, quod & promp-
tis animis ab eis actutum praestitum fuit. Reli-
giosi autem illi ex aspectu, incessu, moribus &
loquendi modestia satis advertebant, ipsum
non vulgarem quendam virum, sed virtutibus
praestantissime ornatum esse, eundem ut spiri-
tuali quodam sermone coram illis habito com-
munitatem seu familiam ipsorum dignari vel-
let, instantissime rogarunt. Quid hic facies &
sancta & facunda Antonii lingua, Patres illi re-
ligiosum istud à te praestolantur obsequium, ut
ex tua facundia & spiritu, qui te inhabitat, ab-
undantia consolationem aliquam hauriant.
Ad quid igitur te resolves? Devota ipsorum
petitioni non condescendere, inexcusabiliter
erit inurbanitatis tuae actus, si prope qui se tibi
tanto cum affectu exhibere benevolos &
charitativos. Audite igitur, Auditores, quomodo
tandem resolutionem benedicta hæc lingua
coeperit. Non sum, inquit, ejus qualitas, de
eruditionis, cujus me esse existimatis. Idcirco
sum, & linguam habeo simili exercitio pos-
sus inhabitabilem. Sum omnium fratrum Reli-
gionis meae facile infimus, ac proinde non
studui, quia potius ob inidoneitatem & in-
capacitatem meam, superiores nostri officio vi-
lionibus magisque domellicis mollioribus me
applicuerunt. Dixit, quod in monasterio occu-
patus semper extitit in lavandis quadris & sy-
phis, atque in verrando coenobio potius quam in
literarum studiis. Faciamus itaque hoc loco al-
quam iater Antonii & Moyses linguam com-
parationem. Moyses Pharaonem alloqui re-
puit, quia vetè & realiter in lingua sua pau-
cabatur defectum. Et incircumcisus labiis ego
sum. Lingua autem Antonii docta, facunda, &
eloquens erat, & tamen ad loquendum lecter-
hortandum se ignorantem proficerebat & in-
idoneum. Responso quam Moyses Deo do-
dit, veritatis actus fuit, quod verò Antonius
respondit, humilitatis effectus extitit. Moyses
per veritatis expositionem loquens delectum
manifestavit, Antonius autem sub specie
ignorantiae virtutem humilitatis abscondit.
Denique Antonius ut humilem se demon-
straret, vilis aestimari voluit & ignorans. Hæc
si vera est illa Gregorii magni sententia: *Humiliter
miles dum se dejiciunt, ad Dei similitudinem as-
cendunt.* Lingua Antonii incomparabiliter plus
græ

præ lingua Moyſis ſe humiliavit, quòs igitur Divinitatis participationem ei denegabit. Verum eheu quam differentem linguam meam invenio à lingua glorioſiſſimi Patris Antonii. Hæc enim eloquens erat & indefeſſa, mea autem utpote ex ſermonis prolixitate deſaſſata & fatigata ad ulterius dicendum idoneam ſe & inhabilem declarat. Unde de bonitate veſtra futuram ſpero, ut mihi modici temporis ſpatio reſpirandi facultas concedatur.

PARS SECUNDA.

16. Hucusque de lingua Antonii egimus quoad eſſe & operari illius temporis, qui vivus erat; ſuperſeſt ut etiam ad eandem quoad tempus mortem conſequens reſſectio nem ſciamus. In qua quidem prodigium quoddam obſervo per tot annorum ſecula obſervatum, quod certe toti mundo ingentem ſtuporem conciliat; ſcilicet quod in hodiernum uſque diem illaſa, intacta & incorrupta ſervetur, haud ſecus ac ſi viva eſſet. Tempus omnia devorans atque paulatim conſumens, nullos ad damnum aliquod illi adferendum dentes habet. Mors que omnia diſperdit, ad eam incinerandam vires non habet. At verò videamus obſectro, an huius incorruptibilitatis, aliquas penetrare cauſas valeamus. Et quidem in primis reperio, quod Cor Germanici in mediis flammis poſitum comburi non potuerit, obſtante potentiffimo quodam veneno quo erat infectum: Lingua Antonii nullo quodam fuit toxico aut veneno imbuta, ſed ſuaſſimo halitu, qui ex dulciſſimi pueruli Jeſu, quando illum iotra ejuſ brachiorum amplexus conſtringebatur, infantilibus blanditiis demulcebat, exſpirabatur, condita fuit, atque ideo intacta & incorrupta conſervatur. Lingua Antonii e diametro oppoſita fuit linguæ animalis illius, quod in Hiſpaniarum Provinciis invenitur, & Xiphia appellatur, quod linguam habet adeo duram, ut quod alia animalia dentibus faciunt, ab eo per linguam fiat: at verò ubi animal idem mortuum fuerit, quavis cera aut herba eadem lingua mollior & fragilior efficitur; de qua proinde Opianus ſcripſit:

*Verm Xiphiam quidem ubi reliquerit ſpiritus
Statim ipſi etiam ille ſomnoſus validus
gladino*

*Ipoſque arma cum Domino exſtinguitur &
reliquitur
Os imbellis.*

Lingua autem Antonii qualis in vita fuit, talis quoque in morte perfeverat; nunquam à ſemetiſſa variat, nunquam putreſcit, ſed vita ſemper perfeverat. Corruptibilitas & mors effectus ſunt peccati: *In pulverem reverteris: Et per peccatum mors.* Et ſicut Theologi docent: *Corruptio inſiguitur à Deo per peccatum.* Ubi igitur effectus non deprehenditur, cauſa quoque non reperitur. Cum igitur lingua Antonii incorruptibilis ſit & immortalis, ſignum valde manifeſtum, quod nulla proſus culpa fuerit contaminatus. S. P. Auguſtinus in ea eſt opinione, quod ſi Adamus divinum non fuisset tranſgreſſus præceptum, ſuamque innocentiam conſervaveſſet, immortalis futurus fuisset: *Deus hominem fecit, qui quamdiu non peccaret, immortalitate vigeret, ut ipſe ſibi author eſſet, aut ad vitam, aut ad mortem.* Et S. Thomas de Aquino: *Inerat anima viſ quædam ſupernaturaliter diviniſus data per quam poterat corpus ab omni corruptione præſervare.* Argumentemur igitur nunc ab eſſe ad cauſam, ſcilicet: Quod cum videamus linguam Antonii inalterabilem præſervari & incorruptibilem, credamus neceſſum ſit, ipſum Innocentiæ ſtatim perpetuo conſervaveſſe, nulloque ab eadem ſancta lingua verbum iniquum emanaveſſe, quod vel venialiter divinis præjudicare præceptis poteſſet.

17. Mira proſecto res eſt, quod Dæmon Job inviſtum illum patientem à pedibus ad verticem uſque totaliter putredine cooperire potuerit: *Percuſſit Job ulere peſſimo à planta pedis uſque ad verticem capitis.* Job. 27. Lingua tamen ſua intacta permanente: *Derelicta ſunt tantummodo labia;* Job. 9. 20. vel ut alii legunt: *Lingua circa dentes meos.* Et quidem nonnulli illud ſingularè quoddam Diabolici ſpiritus ſtratagemata fuiſſe opinantur, eo collimantis, ut nimirum per linguam occaſionem præſentationem haberet offendendi Divinam Majeſtatem. Alii autem exiſtimant, Dæmonem linguæ nullum conciliare nocuumtum, aut eam contaminare poteſſe, eo quod fuerit inſtrumentum earum benedictionum, quas Deo quotidie pronuntiabat: *Dominus dedit, Dominus abſtulit, ita factum eſt, ſit nomen Domini benedictum.* Job. 1. 21. Cur igitur glorioſi ſancti noſtri lingua Deum continuo benedixerit, & ab aliis benedici

*Gen. 3. 20.
ad hom.
5. 12.
Franc.
Mendoz.
in virid.
l. 6. ora.
11.
D. P. Aug.
Lib. 1. de
Quæſt.
nov. &
vet. Teſt.
D. Th.
P. p. q. 97.
a. 2. in
Corp.*

dici curat: *Lingua benedicta, quae semper Dominum benedixit, & alios benedicere fecit*, inquit Seraphicus Bonaventura: consequenter non minus quam lingua patientis Jobi ab omni debet putredine illaesa & intacta conservari, as firmante S. P. August. in Job: *Lingua quae Deum maledicit, semper minuitur, quae Deum benedicit, semper augetur.*

Io. Bapt.
Fulg. l. 4.
& Andr.
Ebor. de
liberalib.

18. Osvaldus Britanniae Rex erga pauperes & inopes summe fuit beneficus & charitativus; nam *Quotidie ad se in atrium miserorum confluentiam alere solitus erat.* Accidit autem quod die quodam cum egeorum multitudo Eleemosynarum copiam superaret, & dispensator idipsum Regi una cum Adriano Episcopo Liodensarum mensae accumbenti referret, & ex dicto dispensatori praeceperit, ut omnes epulas quibus mensa regia accumulata erat, pauperibus mendicis dispensaret una cum patinis argenteis & aureis, in quibus ad mensam illatae fuerant; eaque omnia propria dextera regia e mensa sublata ministris suis consignavit. Tunc Praelatus assidens manui illi benedixit, eamque osculatus est dicens: *Nunquam inveterescat haec manus.* Ex quo factum est, quod post longam annorum mortem ejus subsequens serie manus illa in sepulchro incorrupta & veluti etiam viva fuerit inventa, hinc ajunt adhuc integram in monumento illibatamque ostendi. Porro id quod manus Regis hujus erga pauperes & egenos praestabat per cibum corporalem, idemmet Antonii lingua per verbi divini cibum spirituales erga miseris animas peccatrices operabatur, neque enim vel unus elabebatur dies, quo eas sua praedicatione non pasceret. Ac proinde majorem jure quam regia Osvaldi manus immortalitatis premio donari meretur: *Nunquam inveterescat Antonii lingua.*

I. Caeli
Corn. 15.

19. Caelum est inalterabile & incorruptibilis temperaturae, idque quia ut Philosophi docent: *Non habet annexam privationem*, quae principium est incorruptibilitatis. In lingua Sancti nostri nunquam depræbensa fuit privatio divinae gratiae, quae principium est spiritualis vitae, cui proinde *Vivere visa est & spirare.* Porro David de lingua sua loquens inquit: *Exultavit lingua mea.* Psal. 13. Ubi Hebraeus legit *Cabod*, quod gloria significat, Et S. Hieronymus legit, prout etiam in Graeco *Gloria mea.* Lingua gloriosa, quia Deum glorificabat: *Quia instrumentum est gloria divina.* Quasi verò

lingua Deum glorificans & gloria, quam priorius sint & idem: *Quod in Hebraeo est gloria, Graeco reddidit lingua.* Etenim sacra Antonii lingua ob laudes quas Deo quotidie persolvebat, procul omni dubio dici debet gloriosa; cumque corporea sit, corpus gloriosum appellari poterit. Ex quatuor autem gloriosorum corporum dotibus una est impossibilitas, ac proinde cum lingua Sancti nostri ob celebratas continuas Altissimo laudes gloriosa fuerit, decens quoque erat, ut nulliusmodi & possibilitas subjaceret istibus: *Vivere visa est & spirare.* Aegyptii olim in morte potum habebant, quod nullam praeter solam Petium inter omnes arbores Diis suis offerret, cujus ratio est, ut opiatum Plutarchus, quolibet arboris istius linguae similitudo fuit. *Lingua folium amulatur.* Porro si ita est, quod homines sint diceadi arbores, prouti Propheta regius & caecus à Christo illuminatus clare ediderunt Antonius haud dubie Petiscus fuit, quia linguam suam & in vita & in morte Deo consecravit, ac proinde tanquam quid Divinum, pretrefactio eam involare, nec mors aliquam in eam jurisdictionem pretendere praesumpserit. *Vivere visa est & spirare.* Berofio, qui apud Athenienses peritissimus erat Astrologus, ista rura quaedam in Scholis erecta erat, cujus linguam deaurabant: *Astrologia peritus Berofius, cui ob divinas praedictiones Atheniensibus publice in Gymnasio statuum inaurata lingua factuere.* Cum igitur lingua Sancti nostri creatus futurus toties & tanta cum certitudine praedictis, iuste titulum hunc merebatur tum in Scholis, tum in sacris Urbis Paduanae templis, honorem recipere, ut immortalitatis auro deauraretur: *Vivere visa est & spirare.* In India Orientalibus nonnulla reperitur aves, quae cum ex arborum aromaticarum fructibus, cinnamomo & aliis similibus sese sustentent, tam diuturno tempore vivunt, ut de incorruptibilitatis dono participare videantur. *In India Orientali aves sunt, quae sustentantur Cinnamomo & aromaticis alimentis, carum habent sepe incorruptibilem.* Ac proinde quia magister Dei lingua vix alia te pascebat praedicationibus, orationibus, praedicationibus laudibus & benedictionibus divinis, cui non debuisse dono perfrui incorruptibilitatis. *Vivere visa est & spirare.*

20. Equaniam ulterius de hoc glorioso Sanctio expectari prodigia poterunt: Legere vi-

tam ejus (inquit S. Bonaventura) & certe jam dictis longe majora invenietis: *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Mirabilis enim fuit in sanitate restituenda illis infirmis, quorum salutem Medici desperantes, eosdem in discretionem mortis repositos velut incurabiles dereliquerunt: *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Quod si Verceilensis Episcopus gravi quadam indispositione oppressus languet, & moribundus spem suam in nulla re alia, quæ cum è tantis subtrahere calamitatibus possit, præterquam in morte repositam habet. Antonius tamen dextram suam tandem extendens efficit, ut tangere & sanare simul & semel in unico temporis momento accidant: *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* In urbe Patavina mulier quædam erat adeo incurvata, ut fronte sua terram quasi contingere videretur, quæ tamen per Antonii efficaces intercessionis staturæ perfectionem subito recuperat. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Nullum reperiebatur remedium pedem quendam paulo ante à tibia per securis ictum totaliter præcisum uniendo: Antonius autem signo Crucis desuper formato illum denuo simul reconjungit, idque adeo perfecte, ut sine ullo potuerit impedimento ambulare. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Multi ex maritimis tempestatibus in mortis voragine redacti sunt, qui tamen S. Antonii auxilium & patrocinium invocantes, deportati sunt ex improvviso ad litus & portum. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Ad ostendam doctrinæ Evangelicæ veritatem, qua dicitur: *Vbi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum*, Matth. 6. mortui cujusdam avari pectus aperiri fecit, quod excors esse ostendens, tandem cor viri illius in armario inter monetas repositum exhibuit: *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Ut Hæreticum quendam realem Christi in sanctissimo Eucharistia Sacramento præsentiam credere reuocentem confunderet, famelicum alinum quendam ad pabulum quoddam, cui superimpositum erat sanctissimum mysterium, adduxit, qui mox coram Christo Sacramento genuflexus sese pronum prostravit. *Si vitam Antonii legeris, re-*

peries mirabilia. Alius quidam hæreticus parricis in virtute fidei miraculis fidem adhibere obstinatus tenuit, quem ut Antonius ad credendum permovere, vitrum ex ingenti quadam altitudine supra petram quandam sine ulla contractione aut latione cadere permisit. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Viris quædam quæ ob humoris radicalis defectum exaruerat, cadentibus pampinis ad uvas ferendas inhabilis facta erat, nec ad aliud quam ad ignem fovendam serviebat, quæ tamen à viro Dei virori, vigori, & vitæ pristinae mox restituta fuit. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Nonnulli S. Antonium ob virginitatem Lilio comparant: Filius autem Dei velut Apis argumentosa Paradisi sub forma parvuli infanti ablandiens eum frequenter amplexabatur, quasi favi dulcedinem in brachiis suis delibaturus. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Angeli veluti cutores & nuntii Antonio deserviunt, ejusque literas & nuntia summa cum velocitate ad diversa loca deportant. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Ad Patrem suum à falsis calumniis liberaturus uno die Padua Ulyssiponem proficiscitur, altera verò rebus suis expeditis Ulyssipone Paduam revertitur. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Magno Dei servo Paduæ moriente, eodem die Ulyssipone omnes urbis campanæ sine ullius ope à seipsis, & sponte propria sonuere, omnesque infantes pueri una voce exclamantes: Mortuus est Sanctus. *Si vitam Antonii legeris, reperies mirabilia.* Quod si denique aures vestras longo hoc & rudi ac indocto discursu meo non offenderim, nec vestram humanitatem radio aliquo affecterim, annumerandum id est inter vera à

S. Antonio patrata miracula.